

Rozvoj e-learningu a stratégie využívané v online vyučovaní *

Michal Magula

Slovenská technická univerzita v Bratislave
Fakulta informatiky a informačných technológií
xmagulam@stuba.sk

29. október 2020

Abstrakt

1 Ako sa vyvíjalo e-vzdelávanie

Mnoho ľudí si mýli pojem e-vzdelávanie s distančným vzdelávaním a myslia si, že sú tieto slová synonymami. V skutočnosti sú to dva rozdielne pojmy. Vývoj e-vzdelávania nastal v 90. tých rokoch spolu s rozvojom internetu. Samozrejme nemôžeme poprieť, že e-learning nemá svoje korene v distančnom vzdelávaní. [1]

Prvé náznaky dištančného vzdelávania datujeme v roku 1828, keď Profesor C. Phillips inzeroval do novín Boston Gazette ponuku na učebné materiály a tutoriály odosielať poštou. V roku 1843 bola založená Phonographic Correspondence Society, ktorá by mohla byť považovaná za prvú inštitúciu venujúcu sa dištančnému vzdelávaniu. Žiaci, ktorí sa zúčastňovali ich kurzu dostávali poštou nové a opravené zadania [1].

V 20. tých rokoch 20. storočia s príchodom masovo komunikačných prostriedkov sa začala formovať aj idea vzdelávania žiakov cez tieto prostriedky. Tento nápad bol uskutočnený až v 60. tých rokoch minulého storočia vznikom Open University in UK (Otvorenej univerzity v Spojenom Kráľovstve). [1]

Koncept e-vzdelávania sa vyvíjal ruka v ruku spolu s rozvojom počítačov, ale najväčší mýlnik pre e-vzdelávanie bol vznik webu. Od tohto momentu sa e-vzdelávanie začalo rozvíjať extrémne rýchlo. [1]

2 Generácie e-vzdelávania

Keby sme chceli zoradiť modely e-vzdelávania podľa času, najvhodnejšie je ich označovať ako generácie. Na základe vyššie uvedenej generačnej metafory García-Peñalvo a Seoane-Pardo preskúmali konceptualizáciu a definíciu e-vzdelávania podľa troch rôznych generácií (etáp), ktoré sú v súlade so širokými návrhmi

*Semestrálny projekt v predmete Metódy inžinierskej práce, ak. rok 2020/21, vedenie: Ing. Michal Hatala, PhD.

rôznych autorov, najmä s myšlienkou Stephena Downesa, že generácie nie sú nahradené, ale koexistujú a zrelosť prvej generácie prináša vývoj nasledujúcej a vznik novej generácie. V skutočnosti skutočnosti sa pojem „e-vzdelávanie“ používal ako metóda výučby a učenia sa a zároveň tiež ako prístup k učeniu a výučbe. [1]

2.1 Prvá generácia

Prvá generácia je charakterizovaná vznikom online platform na výučbu a to práve vďaka vzniku webu a nápadov vyučovať žiakov prostredníctvom osobných počítačov. V tejto generácii je upriamená pozornosť najmä na obsah výučby a technologické problémy a pedagogické problémy online výučby sú viac menej prehliadané. [1]

2.2 Druhá generácia

Druhá generácia kladie dôraz najmä na ľudský faktor. Komunikácia a interakcia medzi učiteľom a študentom je veľmi dôležitá pre kvalitnú edukáciu študentov. Druhá generácia sa taktiež snaží ísť na rámec jednoduchého publikovania informácií na web. Wbe 2.0, mobilné technológie a voľné šírenie informácií taktiež výrazne pomohli tejto generácii e-vzdelávania rásť. [1]

2.3 Tretia generácia

Tretiu generáciu symbolizuje technologický aspekt. Koncept systému riadenia výučby sa stáva čím ďalej, tým viac populárnym. Od vzniku webu 2.0 a sociálnych nástrojov sa platforma e-vzdelávania stala súčasťou technologického ekosystému orientovanom na proces výučby. Do systému e-vzdelávania sa ako ľudia zapájame ako úmyselne, tak aj neúmyselne. Preto je možné nájsť určité črty e-vzdelávania aj v klasickom vzdelávaní prezenčnou formou. [1]

Samozrejme existujú aj iné experimentálnejšie implementácie e-vzdelávania ako napríklad “flipped teaching” (prevrátená výučba). V takomto prístupe sa vzdelávanie čo by sa za normálnych okolností dialo doma (napríklad písanie domácich úloh) sa deje v škole a prednes novej témy sa deje keď sú žiaci doma. Taktiež boli pokusy o iné metódy ako samovoľný časový manažment vzdelávania alebo využitie voľného času na vzdelávanie. Tieto modely boli zavedené kvôli zvýšeniu interakcie medzi učiteľom a študentom a rozvoju zodpovednosti k vzdelávaniu použitím rôznych virtuálnych nástrojov. Tieto virtuálne prostredia pomôžu študentovi k väčšej databáze učebných zdrojov.

Do tejto generácie sa taktiež začleňujú aj MOOC (massive open online courses). Tento systém vzdelávania sa spopularizoval najmä kvôli skúšaniam nových modelov výučby a MOOC je práve derivácia z týchto modelov. Z tohto štýlu výučby sa časom odvodilo viac podobných konceptov ako napríklad skill MOOC, transfer MOOC, connectivisMOOC...

3 Pedagogické postupy v e-vzdelávaní

V predošlej sekcii sme sa pozreli na evolúciu e-vzdelávania a na určité postupy vzdelávania. V tejto sekcii sa budeme zameriavať na evolúciu e-vzdelávania s prihliadnutím na pedagogický postup.

Pedagogické prístupy sú odvodené od teórií učenia, ktoré poskytujú všeobecné informácie zásady pre navrhovanie konkrétnych stratégií výučby a učenia. Sú mechanizmom na prepojenie teórie s praxou. Dizajnéri pedagogických stratégií vytvárajú stratégie pre učiteľov, ktoré uľahčujú výučbu študentov. Podľa Dabbagha existujú tri kľúčové prvky, ktoré podporujú zmysluplné učenie a interakciu:

- Pedagogické modely
- Inštruktáže a vzdelávacie stratégie
- Pedagogické nástroje alebo online vzdelávacie technológie

Tieto tri komponenty tvoria stály vzťah, v ktorom pedagogické modely informujú o koncepcii e-vzdelávania vedením k špecifikácií učebných stratégií, ktoré sú následne umožnené alebo uskutočnené pomocou využitia technológií na výučbu. Vzhľadom na skutočnosť, že učebné technológie sa stali všadeprítomnými a stále pribúda mnoho nových technológií, pedagogické postupy sa stále vyvíjajú a menia, to ale neznamená, že pôvodné pedagogické postupy vymiznú, práve naopak, ako bolo spomínané vyššie, generácie e-vzdelávania nezmiznú, ale koexistujú. Napríklad niektoré modely sa stále používajú, ale len sú obohatené o nové stratégie, ako napríklad gamifikácia.

4 Záver

Literatúra

- [1] Begoña Gros and Francisco J. García-Peñalvo. Future trends in the design strategies and technological affordances of e-learning. In *Learning, Design, and Technology*, Switzerland AG 2020, January 2017. Springer, Cham.